

JAARVERSLAG 2020

HET CORONAJAAR...

02 EN ZO WERD ARCHITECTUURCENTRUM EINDHOVEN 25 JAAR...

04 ACTIVITEITENOVERZICHT 2020

12 SPONSORS / LEDEN VAN DE ACE-SOCIËTEIT & COLOFON

BAS OUSELHART

**ARCHITECTUURCENTRUM
EINDHOVEN**

EN ZO WERD ARCHITECTUURCENTRUM EINDHOVEN 25 JAAR...

2020 startte voor Architectuurcentrum Eindhoven jubelend. 2020 was het jaar dat wij onze 25e verjaardag zouden vierden. Ook het jaar dat de gemeente stil stond bij het feit dat 100 jaar geleden de gemeenten Eindhoven, Gestel, Stratum, Woensel, Strijp en Tongelre samen, als één gemeente, verder gingen.

De feestelijkheden van de gemeente hadden als motto *Eer gisteren - Vier vandaag - Maak morgen*. Het Architectuurcentrum was al enkele jaren daarvoor met het programma Destination EIN gestart waarin werd onderzocht hoe de ruimtelijke ontwikkeling van de stad plaatsvindt.

In januari, februari en maart organiseerden we nog uiteenlopende netwerkbijeenkomsten en lezingen. In de lente schakelden we over op kleinschalige bijeenkomsten en wandelingen in de open lucht. Na de zomer werden digitale expertmeetings ingezet om met elkaar in gesprek te blijven.

Ons meerjarenprogramma startte in 2015 met de door Van Gijzel geschetste ambitie waarin Eindhoven binnen enkele decennia zou moeten groeien naar 300.000 inwoners. De initiële vraag welke ruimtelijke consequenties dit gaf werd al snel verbreed met thema's als: het ouder worden van de stadsbewoner, het verschil in 'snelheid' waarin bewoners leven, verdichtingsopgaven, de energietransitie en participatie. Dit zou in 2020 moeten leiden tot lezingen, ontwerpworkshops, debatten en een groots congres en een fijn feest. Dat was ons plan en zo zouden we onze verjaardag eens goed vieren... Dat liep dus anders dan verwacht. Het is onze ambitie om uiteenlopende, actuele

ruimtelijke thema's te agenderen en het debat te initiëren. En, dat doen we vooral door mensen bij elkaar te brengen en het gesprek te prikkelen. Maar dat was in het coronajaar uiteraard geen optie meer. We hebben gezocht naar andere vormen en daarvan ook veel geleerd. Het jaar startte met meerdere netwerkbijeenkomsten en lezingen. In de lente schakelden we over op kleinschalige bijeenkomsten en wandelingen in de open lucht. Na de zomer werden digitale expertmeetings ingezet om met elkaar gesprek te blijven. Tijdens de Dutch Design Week organiseerden we de *DDW Talk Future Cities* en samen met de gemeente en de Dutch Design Foundation de vier *Eindhoven Sessies*. Het geplande seminar met feest werd de kloeki publicatie 'Gesprekken vormen Eindhoven', die in december 2020 naar onze relaties is verstuurd.

We misten het bij elkaar komen en de interactieve gesprekken in een informele setting. Toch trokken onze digitale bijeenkomsten in 2020 ongeveer net zoveel bezoekers als normaal gesproken bij de avonden in Natlab. De chats werden steeds beter gebruikt en leidden tot zeker zo veel trefzekere vragen als in de zaal. Het kunnen terugkijken van een bijeenkomst, als het live bijwonen even niet schikte, blijkt een gewaardeerde verworvenheid.

Qua informatieoverdracht werd 2020 dus een jaar waarin we hebben geleerd. Het bijeenbrengen van ons netwerk op locatie hebben we slechts in beperkte mate kunnen realiseren. Eenieder snakt ernaar en dat gaan we zeker oppakken zodra dat veilig kan. Laten we het er maar op houden dat het gevoel van gemis de noodzakelijkheid nog eens heeft bevestigd.

In 2020 namen we afscheid van Margriet Eugelink als bestuurslid. Ruim 10 jaar leidde zij met bekwame hand als voorzitter het bestuur. Gestart in een periode waarin het Architectuurcentrum geen eigen herkenbare plek had, subsidiekranen dicht werden gedraaid en het team zoekende was naar een nieuwe richting, heeft zij een bestuur samengesteld en een veranderingsproces ingezet met als resultaat het Architectuurcentrum zoals dat vandaag de dag draait. Architectuurcentrum Eindhoven is Margriet dankbaar voor alle energie en wijsheid die zij in haar bestuursperiode investeerde. De in 2019 vacant gekomen bestuurspost, na het afscheid van Leonne Cuppen in 2019, is in 2020 ingevuld door Renee Scheepers. Ze is bekend van NUL ZES en Scheepers&Renee. De opvolging van Margriet zullen wij in 2021 realiseren.

Echter, de vragen die we met Destination EIN hebben geagendeerd zijn weliswaar verkend, maar het project is nog lang niet afgerond. De vragen vormen nog steeds denk- en gesprekstof voor de komende programma's. Ook in 2021 zullen wij ons richten op de ruimtelijke agenda van Eindhoven en de regio. Dit doen wij opnieuw samen met een gastprogrammamaker voor een periode van circa één jaar. Ons programmathema zal voortaan lopen van zomer tot zomer. Hiermee zijn we van de lange zomerbreak in het programma af, en wordt de eerste helft van 2021 een soort overgangperiode, waarna we elkaar in de tweede helft hopelijk weer in levende lijven kunnen treffen.

Ondanks dat wij onze functie niet helemaal zoals gewenst konden vervullen in 2020 bent u ons blijven steunen. Uw bijdrage is voor ons van grote waarde. Omdat wij daardoor een gezonde bedrijfsvoering hebben maar bovenal als signaal dat we van betekenis zijn. Dat onze programma's bijdragen aan de juiste agendastelling. En, dat onze bijeenkomsten de gewenste gesprekken en interactie bevorderen. Dank voor deze steun en vertrouwen. U hoort van ons, ook weer in 2021.

Erik Leijten
bestuur Architectuurcentrum Eindhoven

BAS GIJSELHART

MA 20 JANUARI | 20.00 UUR NATLAB

Bijeenkomst: Destination EIN

Op maandag 20 januari ontvingen we onder meer Daan Zandbelt (rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving, College van Rijksadviseurs) en Roozbeh Nikdel (businessontwikkelaar Duurzame Warmte gemeente Eindhoven). De bijeenkomst werd ingeleid door Thijs van Spaandonk (architect-partner Bright en gastprogrammamaker van Architectuurcentrum Eindhoven). Visueel essay: Bert Staal en Matty Christensen.

Verslag: René Erven, 'Via Eindhoven?' www.architectuurcentrumeindhoven.nl

DO 23 JANUARI | 16.00 UUR STRIJP-T

Netwerkevent

Donderdag 23 januari bezochten de leden van de ACE-sociëteit Strijp-T. Boudie Hoogedeure (GEVA Vastgoed) en Niels Olivier (architect van o.m. TQ en TAQ) verzorgden presentaties over de ontwikkelingen op dit dynamische hightech bedrijventerrein en begeleidden aansluitend een rondwandeling.

DO 6 FEBRUARI | 16.00 UUR PLUG-IN-CITY

Netwerkevent

Plug-in-City en Architectuurcentrum Eindhoven verzorgden tijdens de Week van de Circulaire Economie een kennis- en netwerkevent op donderdag 6 februari. Met presentaties van onder meer: Niels Groeneveld (Werkstatt architecten), Vincent Wittenberg (Struikroven), Aron Bogers (Inbo) en Saskia Oranje (!IMPULS / DOOR architecten). Gespreksleiding: René Erven (Architectuurcentrum Eindhoven).

10 FEBRUARI | 20.00 UUR NATLAB

Bijeenkomst: Destination EIN

Op maandag 10 februari ontvingen we Anke van Hal (Nyenrode Business Universiteit), Jackel Henstra (architect/partner KAW) en Auguste van Oppen (architect / partner BETA Office). De bijeenkomst werd ingeleid door Thijs van Spaandonk. Visueel essay: Bert Staal en Matty Christensen.

Verslag: René Erven, 'Hoe verleid je bewoners tot samenwerking?', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

MA 2 MAART | 20.00 UUR NATLAB

Bijeenkomst: VDMA

Medio november 2019 maakte de gemeente bekend dat Being Development het VDMA-terrein mag gaan ontwikkelen. De gemeente had de keuze uit drie ambitieuze en bijzonder boeiende plannen. Naast het plan van Being Development waren dat plannen van Synchron en ABC/MOOI/Focus Real Estate. Gespreksleiding: René Erven. Inleidend essay: Jan van Dijk.

Essay Jan van Dijk, 'Wat voor stad willen we eigenlijk zijn?',

www.architectuurcentrumeindhoven.nl

Verlag René Erven, 'Join the stage', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

MAART

Blogs en open podium

Tijdens de lockdown in verband met coronacrisis verzorgden Bert Staal en Matty Christensen en Bas Gijsselhart visuele essays in de digitale nieuwsbrief van Architectuurcentrum Eindhoven. Op de website publiceerden we beschouwingen van Torsten Schröder (TU/e), Harrie van Helmond (Biotope City).

Beschouwing: Torsten Schröder, 'Duurzame toekomst: de verbeelding van 'natuur' in architectuur en steden', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

Beschouwing: Harrie van Helmond, 'Michael Sorkin (1948-2020): pleitbezorger van een groene stedenbouw', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

DO 2 JUNI | 16.00 UUR STRIJP-S

Netwerkevent

Op donderdag 2 juni, na de versoepeling van de coronamaatregelen, ontvingen we met de nodige voorzorgmaatregelen een aantal leden van de ACE-sociëteit in het Klokgebouw (Keukenconfessies). Jack Hock (Trudo) informeerde zijn toehoorders over de ontwikkelingen op Strijp-S: Driehoek, Haasje Over en Trudo Toren. Aansluitend bezochten de deelnemers de bouwplaatsen van de Trudo Toren en Haasje Over.

PATRICK MEIS

JUNI

Doe-het-zelf-architectuurwandelingen

Medio juni publiceerden we vier doe-het-zelf-architectuurwandelingen: 50 jaar 't Hool; Stadhuis en omgeving (100 jaar Eindhoven); TU/e Campus en Strijp-S. Deze wandelingen zijn beschikbaar via de website van Architectuurcentrum Eindhoven en ook opgenomen in het programma van Eindhoven247.

Architectuurwandeling: 't Hool', website Architectuurcentrum Eindhoven

Architectuurwandeling: 'Stadhuis en omgeving', website Architectuurcentrum Eindhoven

Architectuurwandeling: 'TU/e campus', website Architectuurcentrum Eindhoven

Architectuurwandeling: 'Strijp-S', website Architectuurcentrum Eindhoven

JUNI

Wandelingen Generalenbuurt

Op 3 juni, 10 juni, 15 en 16 juni gingen we in het kader van het project Destination EIN met bewoners van de Generalenbuurt in gesprek. De verkregen inzichten zijn beschreven in de jubileumpublicatie: Gesprekken vormen Eindhoven.

WO 9 SEPTEMBER | 20.00 UUR NATLAB

MA 21 SEPTEMBER | 20.00 UUR NATLAB

Brainstorm: Destination EIN

Woensdag 9 en maandag 21 september gingen we met bewoners en ontwerpers in gesprek over de kansenagenda voor de Generalenbuurt. Thijs van Spaandonk verzorgde de inleiding en leidde de brainstromsessies. De geformuleerde kansenagenda is opgenomen in de jubileum-publicatie: Gesprekken vormen Eindhoven.

ZO 13 SEPTEMBER | 16.00 UUR STRIJP-S

Dag van de Architectuur / Open Monumentendag

De VVV verzorgde een aantal stadswandelingen vanaf het Stadhuisplein richting DomusDela. DomusDela verzorgde tijdens Open Monumentendag een openstelling tussen 11.00 en 17.00 uur. Dit monument was eveneens virtueel te bezoeken. Paul Groenendijk en René Erven verzorgden op zondag 13 september een 'monumentale architectuurrondleiding' per fiets vanaf het stadhuisplein richting de TU/e en Strijp-S. In het jaar dat Eindhoven 100 jaar bestaat bespraken we de opmerkelijke ontwerp- en bouwgeschiedenis van het stadhuis van Eindhoven in en rijk geïllustreerde brochure. Deze is beschikbaar via de website van Architectuurcentrum Eindhoven.

Publicatie: René Erven, Peter Thoben, Jos Hüsken en Lilian Calame red., *Het Eindhovense stadhuis*, Architectuurcentrum Eindhoven, september 2020.

MA 14 SEPTEMBER | 20.00 UUR NATLAB

Bijeenkomst: Destination EIN

Te gast waren Ekim Tan (Play the City), Yvette Marijnissen (procesbegeleider PAW Generalenbuurt) en Maaike van Agt (Morgenmakers). De bijeenkomst werd ingeleid door Thijs van Spaandonk. Vanwege het beperkte aantal bezoekers dat we konden ontvangen vanwege de coronamaatregelen is een verslag van dit gesprek gepubliceerd op de website van Architectuurcentrum Eindhoven.

Verslag: René Erven, 'Vormgeven aan participatie', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

DO 17 SEPTEMBER | 19.30 UUR NATLAB

Filmpremière: De Rijksbouwmeester

De film 'De Rijksbouwmeester' van André de Laat ging op 17 september in première tijdens het Tilburg Architectuur Film Festival (TIAFF) en was via een livestreamverbinding ook te bekijken bij Architectuurcentrum Eindhoven in Natlab. Voorafgaand aan de première sprak Saskia van Stein met Floris Alkemade (rijksbouwmeester), Lyongo Juliana (architect-partner OZ Caribbean) en Elma van Boxel (architect-partner ZUS).

MA 5 OKTOBER | 20.00 UUR NATLAB

Bijeenkomst: Destination EIN

Maandag 5 oktober ontvingen we Thijs van Spaandonk in Natlab voor een afsluitende dialoog in de serie Destination EIN / Nieuwe Energie. Vanwege het beperkte aantal bezoekers dat we konden ontvangen vanwege de coronamaatregelen is een verslag van dit gesprek gepubliceerd op de website van Architectuurcentrum Eindhoven.

Verslag: René Erven, 'Kansen én vergezichten', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

DI 20 OKTOBER | 15.30 UUR

De Eindhoven Sessies: Mobiliteit

Tijdens Dutch Design Week organiseerden we samen met de gemeente Eindhoven en de Dutch Design Foundation: De Eindhoven Sessies, een viertal digitale dialogen over de grote stedelijke uitdagingen. Op dinsdag 20 oktober presenteerde Ton Venhoeven (architect-partner VenhoevenCS) en Bas Govers (mobiliteitsadviseur Goudappel Coffeng) hun visie op de toekomst van mobiliteit.

WO 21 OKTOBER | 15.30 UUR

De Eindhoven Sessies: Landschap

Op woensdag 21 oktober stond het thema landschap en klimaat centraal. Te gast waren Adriaan Geuze (West 8) en Hanneke Kijne (MORE landscape).

DO 22 OKTOBER | 15.30 UUR

De Eindhoven Sessies: Meedoen

Donderdag 22 oktober waren Hamit Karakus (Platform31) en Anke van Hal (Nyenrode Business Universiteit) te gast voor de derde aflevering van De Eindhoven Sessies.

VR 23 OKTOBER | 15.30 UUR

De Eindhoven Sessies: Economie

Te gast waren Daan Zandbelt (rijksadviseur Fysieke Leefomgeving) en Simon Dona (Dona Stedenbouw). De Eindhoven Sessies werden opgenomen in het provinciehuis in Den Bosch en gepresenteerd door Sophie Stravens. Alle Eindhoven Sessies zijn via de website van Architectuurcentrum Eindhoven terug te zien.

Verslag: René Erven, 'Een pleidooi voor integratie', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

BAS GIJSELHART

DI 20 OKTOBER | 16.30 UUR

DDW Talk: Future Cities

Architectuurcentrum Eindhoven verzorgde als contentpartner de inhoud en opzet van de DDW Talk Future Cities. Erna van Holland ging in de DDW-studio in het Klokgebouw in gesprek met: Bart Mispelblom Beyer (architect/partner Tangram Architecten), Nadia Menkveld (econoom ABN AMRO), Paul Kuipers (zelfstandig architect) en Renée Scheepers (experience designer/ onderzoeker Scheepers&Renee).

Deze uitzending is via www.architectuurcentrumeindhoven.nl terug te zien.

DI 24 NOVEMBER | 18.00 UUR | DI 5 JANUARI | 18.00 UUR

Reportages: 'Gebruikte stenen'

Mediaproductiebedrijf Beeldland maakte voor Omroep Brabant de serie 'Gebruikte stenen', een serie tv-programma's over industrieel erfgoed in de provincie Noord-Brabant. Architectuurcentrum Eindhoven was inhoudelijk betrokken bij de realisatie van afleveringen over Eindhovens Erfgoed. Deze gingen over het NRE-terrein en het Campina-terrein. In de uitzendingen ging presentatrice Hannelore Struijs in gesprek met uiteenlopende betrokkenen die actief zijn op de terreinen.

Beide uitzendingen zijn via www.architectuurcentrumeindhoven.nl terug te zien.

DO 26 NOVEMBER | 16.00 UUR NATLAB

Expertmeeting: Energie en integratie

Bijeenkomst over de aanpak van de energietransitie met Matthijs Uytterlinde (Platform31), Robbert de Vrieze (IABR) onder leiding van Sophie Stravens. Inleidend essay: Thijs van Spandonk. Deze bijeenkomst via Zoom werd georganiseerd door CAST Tilburg, IABR Rotterdam en Architectuurcentrum Eindhoven.

Verslag: René Erven, 'Een versnelling hoger...', www.architectuurcentrumeindhoven.nl

DI 8 DECEMBER

Publicatie: Gesprekken vormen Eindhoven

Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst van 2015 formuleerde burgemeester Rob van Gijzel de ambitie om Eindhoven binnen enkele decennia te laten groeien naar 300.000 inwoners. Een groei die Eindhoven nodig heeft om de belangrijke stedelijke voorzieningen betaalbaar te houden om aantrekkelijk te zijn als vestigingsplaats voor internationale kenniswerkers en bedrijven. Deze ambitie vormde de opmaat naar het project Destination EIN. Een meerjarenprogramma waarin de vraag centraal stond wat deze stedelijke uitdaging voor de ruimtelijke ontwikkeling van Eindhoven betekent. In deze publicatie wordt verslag gedaan van dit meerjarenprogramma dat bestond uit rondetafelgesprekken, lezingen, expertmeetings, onderzoek en debat.

Publicatie: René Erven, *Gesprekken vormen Eindhoven*, Architectuurcentrum Eindhoven, december 2020.

SPONSORS / LEDEN VAN DE ACE-SOCIËTEIT

AluK Aluminium • Eindhoven
 AM • Utrecht
 Archisign Vastgoedcommunicatie en -Presentatie • Helmond
 Architectenbureau Werkstatt • Eindhoven
 Architectenburo ZIJN • Maarheeze
 Architecten|en|en • Eindhoven
 Atelier Boetzkes • Eindhoven
 ATTB • Eindhoven
 Amvest • Amsterdam
 Aveco de Bondt Ingenieursbedrijf • Eindhoven
 Ballast Nedam Zuid Bouw en Ontwikkeling • Eindhoven
 BASE Photography • Helmond
 Being Development • Amsterdam
 Bouwen In Eigen Beheer / BIEB • Eindhoven
 BouwhulpGroep • Eindhoven
 BPD Ontwikkeling • Eindhoven
 Buro Lubbers • Vught
 Blondel Processturing • Eindhoven
 Bloom Vastgoedontwikkeling • Eindhoven
 BYGG Architecture • Eindhoven
 COB-WEB Advies • Eindhoven
 CRA Vastgoed • Eindhoven
 Cushman & Wakefield • Eindhoven
 DB2 • Eindhoven
 De Meeuw • Oirschot
 De Bever Architecten • Eindhoven
 Denkkamer Architectuur & Onderzoek • Gemert
 Dortmans Advies • Asten
 Duurzame Installatie Architecten / DIA • Eindhoven
 Diederendirrix Architectuur en Stedenbouw • Eindhoven/
 Rotterdam
 Dura Vermeer Bouw en Vastgoed • 's-Hertogenbosch
 Eek en Dekkers • Eindhoven
 Eugelink Architectuur • Eindhoven
 FAAM Bo.2 • Tilburg
 FAAM Architects • Eindhoven
 Goedhart Repro • Helmond
 GEVA Vastgoed / Goevaers • Eindhoven
 Grespania Benelux • Eindhoven
 Hilberink Bosch Architecten • Berlicum
 Hoesbergen Advies • Eindhoven
 Horeca Development • Eindhoven
 Houben & Van Mierlo Architecten • Eindhoven
 Huybrechts Relou Bouw • Son
 Hurks Vastgoedontwikkeling • Eindhoven
 Inbo • Eindhoven
 Interesting Vastgoed • Eindhoven
 KAW/e Architecten • Eindhoven
 KdV Architectuur • Eindhoven
 Kingspan Insulation • Tiel
 Kovos Architecten • Eindhoven
 KOW • Eindhoven
 KruitKok Landschapsarchitecten • Eindhoven
 Laride Huisvestingsadviseurs • Veldhoven
 MAG Architecten • Eindhoven
 Marcel van Dijk Architect • Eindhoven
 Nelissen Ingenieursbureau • Eindhoven;
 Niels Olivier Architect • Rotterdam
 MR STIR • Eindhoven
 Nul25 Advies • Utrecht
 Okko Project • Eindhoven
 Patrick Meis Fotografie • Eindhoven
 Pauwert Architectuur • Eindhoven
 Rabobank Regio Eindhoven • Eindhoven

Reynaers Aluminium • Helmond
 SDK Vastgoed • Eindhoven
 Spierings en Swart Architectenbureau • Eindhoven
 Stam en De Koning • Eindhoven
 Studio M10 • Eindhoven
 Studio for Urban Architecture & Research / SUAR • Eindhoven
 Synchroon Ontwikkelaars • Utrecht
 Strukton Van Straten • Eindhoven
 Tom van Tuijn Stedenbouw • Eindhoven
 Trudo • Eindhoven
 UArchitects • Eindhoven
 Van Abbe Projectontwikkeling • Eindhoven
 Van Aken CAE • Eindhoven
 Van de Laar Adviseur in Bouwconstructies • Eindhoven;
 Van Helmond Architecten • Eindhoven
 Van Wijnen Projectontwikkeling Zuid • Rosmalen
 Van Eeuwijk Vastgoed • Eindhoven
 Van Santvoort Makelaars • Eindhoven
 Verhoeven De Ruijter Landschap en Stedenbouw • Eindhoven
 Vervoort Architecten • Eindhoven
 WY Architecten • Eindhoven
 Weebers Vastgoedadvocaten • Eindhoven
 Weber Beamix • Eindhoven
 WillemsenU Architectuur • Eindhoven
 Woonbedrijf • Eindhoven
 Wooninc. • Eindhoven
 YVI Family • Eindhoven

COLOFON

Team • René Erven en Suzanne van Gool
 Bestuur • Margriet Eugelink, Erik Leijten, Jelle Houben,
 Karel Steller (penningmeester) en Renee Scheepers
 Coördinatie • René Erven
 Gastprogrammamaker • Thijs van Spaandonk
 Vormgeving • Oranje Vormgevers, Eindhoven
 Druk • Goedhart Repro, Helmond

ARCHITECTUURCENTRUM
EINDHOVEN

Stichting Architectuurcentrum Regio Eindhoven
 p.a. Natlab / Kastanjelaan 500
 5616 LZ Eindhoven
 T 040 294 68 45
 info@architectuurcentrumeindhoven.nl
www.architectuurcentrumeindhoven.nl

EINDHOVEN